

Sygn. akt I ACa 130/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Miastkowska

Sędziowie: SA Dariusz Limiera (spr.)

del. SO Krzysztof Wójcik

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. R. i B. H.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Staroście P.**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt I C 1637/13

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 130/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Płocku w sprawie z powództwa Z. R. i J. R. przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście P. o zapłatę:

- w pkt 1 zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Starosty P. na rzecz powódki Z. R. kwotę 100.000 zł tytułem odszkodowania oraz kwotę 5.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- w pkt 2 zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Starosty P. na rzecz powoda J. R. kwotę 100.000 zł tytułem odszkodowania oraz kwotę 5.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- w pkt 3 nakazał pobrać od pozwanego Skarbu Państwa - Starosty P. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 2.310,60 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

B. S. z tytułu dziedziczenia był współwłaścicielem w 1/2 części nieruchomości, na której prowadzone było przedsiębiorstwo w postaci młyna w W. przy ul. (...) o powierzchni 5040 m² składającej się częściowo z działki nr (...), pochodzącej z dóbr K. zapisanej w księdze wieczystej Kw (...) lit. A, jak również w zakresie obejmującym jego prawo

własności do nieruchomości położonej w W., pochodzącej z folwarku K. o powierzchni 4140 m² zapisanej w księdze wieczystej Kw (...) stanowiącej drogę dojazdową. Współwłaścicielami drugiej części byli małżonkowie J. i A. S. (1).

W okresie wojny B. S. był wywieziony przez Niemców do obozu koncentracyjnego. Do Polski powrócił kilka lat po wojnie. Co działo się dokładnie z młynem w tym okresie nie udało się ustalić.

Protokołem zdawczo-odbiorczym z dnia 12 listopada 1948 r. Okręgowy Urząd Likwidacyjny w P. przejął od (...) Zakładów (...) w W. młyn (...) w W. przy ul. (...) jako majątek opuszczony i jednocześnie oddano go w dozór i użytkowanie Gminnej Spółdzielni (...) w W..

Na wniosek (...) zarządzeniem Ministra Przemysłu Drobneho i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. nad przedsiębiorstwem w postaci przedmiotowego młyna ustanowiono przymusowy zarząd państwowy.

Pismem z dnia 2 czerwca 1958 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w W. zawiadomiło B. S. oraz małżonków S. o przejściu młyna w W. na własność państwa.

W dniu 30 grudnia 1961 r. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości wydał orzeczenie w sprawie stwierdzenia przejścia na własność Państwa przedmiotowego przedsiębiorstwa.

B. S. wielokrotnie zwracał się o zwrot utraconego mienia. Zmarł 21 lipca 1994r.

Postanowieniem z dnia 3 września 2008r. Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie I Ns 22/08 stwierdził, że spadek po B. S. zmarłym na podstawie testamentu nabyli J. R. i Z. R. po 1/2 części każde z nich. Spadkobiercy B. S. nadal kontynuowali starania o odzyskanie nieruchomości.

W dniu 25 kwietnia 2013r. Minister Gospodarki wydał decyzję, w której stwierdził na podstawie art. 158 § 2 kpa w zw. z art. 156 § 2 kpa, że zarządzenie Ministra Przemysłu Drobneho i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953r. w sprawie ustanowienia przymusowego zarządu państwowego nad przedsiębiorstwem Młyn (...) - współwłasność S. B. L. w W. ul. (...) pow. P.” oraz orzeczenie Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 30 grudnia 1961r. znak OA2-UM-15- 21 w sprawie stwierdzenia przejścia na własność Państwa przedsiębiorstwa Młyn (...) wł. B. S., J. S. i A. S. (2) poł. W W. ul. (...) powiatu (...) - zostały wydane z naruszeniem prawa w zakresie obejmującym udział B. S. wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w W. o powierzchni 5040 m składającej się częściowo z działki nr (...), pochodzącej z dóbr K. zapisanej w księdze wieczystej Kw (...) lit. A, jak również w zakresie obejmującym jego prawo własności do nieruchomości położonej w W., pochodzącej z folwarku K. o powierzchni 4140 m zapisanej w księdze wieczystej Kw (...) stanowiącej drogę dojazdową , za wyjątkiem działek aktualnie oznaczonych numerami ewidencyjnymi (...).

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie i znajdowało podstawę prawną w art. 417¹ § 2 k.c.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie powyższego przepisu stosuje się ogólne przesłanki i zasady odpowiedzialności czyli obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest również ustalenie szkody i związku przyczynowego. Nadto istnieje konieczność uzyskaniu w odrębnym postępowaniu prejudykatu, stwierdzającego niezgodność z prawem zachowania władzy publicznej. W przypadku decyzji administracyjnych uprawnionymi do orzekania o niezgodności z prawem są sądy administracyjne.

Zdaniem sądu powodowie wykazali istnienie wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego, a mianowicie fakt że została im wyrządzona szkoda przez wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej, wysokość szkody oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy wydaniem ostatecznej decyzji administracyjnej, a szkodą oraz to, że we właściwym postępowaniu stwierdzono niezgodność ostatecznej decyzji administracyjnej z prawem.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że powodowie ponieśli szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem art. 158 k.p.a. Zdarzeniem prawnym wywołującym szkodę było wydanie przez Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości

orzeczenia o przejęciu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) na rzecz państwa. To otworzyło powodom drogę odszkodowawczą. Szkoda powodów jest oczywista i polega na utraceniu własności nieruchomości. Nieruchomość ta została trwale rozdysponowana, dlatego też powodom przysługuje jedynie odszkodowanie, gdyż niemożliwym jest jej zwrot w naturze. Gdyby nie wydanie przedmiotowego orzeczenia nieruchomości nadal stanowiłaby współwłasność poprzednika prawnego powodów i wchodziła w skład spadku. Oczywistym jest, że pozbawienie kogoś własności nieruchomości stanowi dla niego stratę materialną. Dlatego też istnieje związek przyczynowy między wydanym orzeczeniem, a szkodą. Nadto wbrew twierdzeniom pozwanego powodowie wykazali swoją legitymację czynną do występowania z przedmiotowym żądaniem postanowieniem o stwierdzeniu nabycia przez nich spadku po B. S..

Odwołując się do uchwały Sadu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r. (III CZP 112/10) Sąd pierwszej instancji ocenił roszczenie odszkodowawcze powodów przez pryzmat art. 160 § 1 k.p.a. Uznał, że, zgodnie z przywołanym wyżej judykatem, powodom przysługuje odszkodowanie obejmujące jedynie szkodę rzeczową.

Ustalając wysokość odszkodowania sąd oparł się na opinii biegłego. Pomimo sprzeciwu i twierdzeń pozwanego, jakoby zgłoszenie dowodu z opinii biegłego było spóźnione sąd uznał, że takowa okoliczność nie zaistniała. Wprawdzie oficjalnie dowód ten został zgłoszony dopiero na drugiej rozprawie, jednakże Sąd zauważył, że już w pozwie powodowie sformułowali niejako wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego wnosząc o zasądzenie kwoty „którą ustali rzeczoznawca wyznaczony przez W. Sąd”. Mając na względzie fakt, że powodowie są osobami w podeszłym wieku i nie byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika Sąd uznał, iż już w pozwie zgłosili oni wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości.

Zgodnie z ustaleniami biegłego teren objęty orzeczeniem Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 30 grudnia 1962r. obejmował obszar o powierzchni 5340 m zabudowany młynem. Młyn ten istnieje nadal. Aktualną wartość rynkową całej tej nieruchomości biegły oszacował na kwotę 423.000 zł. Mając na uwadze fakt, że poprzednik prawny powodów miał udział w nieruchomości wynoszący 1/2 Sąd uznał, że powodom należała się połowa tej kwoty. Z uwagi jednak na związanie sądu żądaniem pozwu sąd zasądził na rzecz powodów kwoty po 100.000 zł, uwzględniając okoliczność iż spadek po B. S. nabyli w częściach po 1/2 każdy.

O kosztach Sad orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając obowiązkiem zwrotu powodom opłaty od pozwu, którą ponieśli w kwocie 10.000 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżyła strona pozwana apelacją w całości, zarzucając:

1) naruszenie przepisów postępowania, tj.:

-.

- art. 2 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art. 16 § 1 k.p.a., poprzez rozstrzygnięcie kwestii, której rozpoznanie zostało przekazane przez przepisy szczególne do właściwości organów innych niż sąd powszechny oraz - w związku z art. 8 Konstytucji - naruszenie art. 2, 7 i 10 Konstytucji RP przez nieuwzględnienie zasad konstytucyjnych wyrażonych we wskazanych przepisach, wskazujących na rozdzielenie uprawnień organów administracyjnych i sądów powszechnych - poprzez nieuwzględnienie, iż organ administracji nie orzekł wadliwości orzeczeń administracyjnych co do udziału w prawie własności (w 1/2 części), przysługującego B. S. do działki gruntu Nr (...) o pow. 2.800 m², położonej w W., pochodzącej z dóbr (...), zapisanej w księdze KW (...) lit. A, to jest w zakresie aktualnych działek ewidencyjnych oznaczonych nr (...),
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, niedokonanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym dokonanie dowolnej oceny prejudykatu w postaci decyzji Ministra Gospodarki z 25 kwietnia 2013r., znak: DP-II-461-(...)-90-GM/13 i uznanie, że należne powodom odszkodowanie obejmuje także odszkodowanie za część nieruchomości, co do której organ nadzoru wyłączył stwierdzenie wydania orzeczeń nacjonalizacyjnych z naruszeniem prawa, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia odszkodowania za nieruchomość o obszarze 2.670 m² (połowa z 5.340 m²) podczas gdy w

związku z decyzją Ministra Gospodarki z 25 kwietnia 2013 r., znak: DP-II-461- (...) -90-GM/13 odszkodowanie mogło objąć odszkodowanie za nieruchomość o obszarze 1.420 m²,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, niedokonywanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonanie dowolnej oceny dowodu, a tym samym wykroczenie poza swobodną ocenę dowodu w postaci opinii biegłego sądowego i uznanie, iż opinia sporządzona przez biegłego sądowego pana mgra inż. T. S. pomimo szeregu zarzutów przedstawionych przez stronę pozwaną nie nasuwa wątpliwości i może stanowić podstawę do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie,
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, niedokonywanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonanie dowolnej oceny dowodu, a tym samym wykroczenie poza swobodną ocenę dowodu w postaci opinii biegłego sądowego i uznanie, iż opinia sporządzona przez biegłego sądowego pana mgra inż. T. S. jest jasna, logiczna, spójna, w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych i może stanowić podstawę do wydania rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej, a powodowi należała się połowa kwoty wyliczonej przez biegłego za ustalony przez biegłego obszar o powierzchni 5340 m², podczas gdy w związku z decyzją Ministra Gospodarki z 25 kwietnia 2013 r., znak: DP-II-461- (...) -90-GM/13 odszkodowanie mogło objąć odszkodowanie za nieruchomość o obszarze 1.420 m²,
- art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. przez nie dopuszczenie dowodu z dodatkowej pisemnej opinii od tego samego biegłego, mimo stosownego wniosku strony pozwanej, zgłoszonego w odpowiednim czasie, w sytuacji gdy opinia biegłego sądowego nie wyjaśniała wątpliwości zgłaszanych przez pozwanego, szczególnie w piśmie z 28 stycznia 2015 r.,
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, niedokonywanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez dokonanie sprzecznych ustaleń, że poprzednik prawny powodów zbył nieruchomość stanowiącą, wówczas już w całości, własność Skarbu Państwa, to jest działkę nr (...) o powierzchni 3272 m² z jednej strony oraz ustalenia, że powodowi należało się odszkodowanie także za tę działkę,
- art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 16 § 1 k.p.a. poprzez przyjęcie innych ustaleń niż zawarte w dokumencie urzędowym sporządzonym w przepisanej formie przez powołany do tego organ władzy państwowej, to jest w decyzji Ministra Gospodarki z 25 kwietnia 2013 r., znak: DP-II-461- (...) -90-GM/13 oraz poprzez pominięcie regulacji, wedle której ostateczna decyzja administracyjna może być wyeliminowana z obrotu prawnego tylko przez uprawniony organ w przewidzianym prawem postępowaniu.

2) naruszenie prawa materialnego to jest:

- art. 160 § 1 i § 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie poprzez nieuwzględnienie stanu prawnego wynikającego z ostatecznej decyzji nadzorczej w postaci decyzji Ministra Gospodarki z 25 kwietnia 2013 r., znak: DP-II-461- (...) -90-GM/13 i przyjęcie wystąpienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego,
- art. 160 § 1 i § 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie wystąpienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, pomimo braku stwierdzenia we właściwym postępowaniu, że nacjonalizujące orzeczenia administracyjne co do udziału w prawie własności (w 1/2 części), przysługującego B. S. do działki gruntu Nr (...) o pow. 2.800 m², położonej w W., pochodzącej z dóbr (...), zapisanej w księdze KW (...) lit. A, tj. w zakresie aktualnych działek ewidencyjnych oznaczonych nr (...) zostało wydane z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia jego nieważności,

- art. 160 § 1 i § 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powodowie ponieśli szkodę w postaci utraty prawa własności nieruchomości co do udziału w prawie własności (w 1/2 części), przysługującego B. S. do działki gruntu Nr (...) o pow. 2.800 m², położonej w W., pochodzącej z dóbr (...), zapisanej w księdze KW (...) lit. A, tj. w zakresie aktualnych działek ewidencyjnych oznaczonych nr (...) pomimo pozostawania w obrocie prawnym orzeczeń nacjonalizacyjnych w tym zakresie,
- art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w związku z art. 361 § 2 k.c. i art. 363 § 1 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na wadliwym przyjęciu istnienia szkody po stronie powodów, a w konsekwencji wadliwym ustaleniu wysokości odszkodowania,
- art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w związku z art. 361 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy orzeczeniami, których wadliwość stwierdzono, a szkodą w postaci odjęcia własności nieruchomości;
- art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w związku z art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że naprawienie szkody rzeczywistej może przenosić wartość strat, które ponieśli powodowie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Starosty P. zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, zaś w razie nieuwzględnienia powyższego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji. Nadto wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił, że:

Decyzja Ministra Gospodarki z dnia 25 kwietnia 2013 r. stwierdziła wadliwość zarządzenia Ministra Przemysłu Drobno i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. oraz orzeczenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 30 grudnia 1961 r. z wyłączeniem udziału w prawie własności (w 1/2 części) przysługującego B. S. do działki gruntu Nr (...) o pow. 2800 m², położonej w W., pochodzącej z dóbr (...) zapisanej w księdze KW (...) lit. A, to jest w zakresie aktualnych działek ewidencyjnych oznaczonych nr: 779/1, 779/2 i 779/3 (decyzja – k. 4 – 19).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Apelujący co prawda słusznie wskazuje, że Sąd Okręgowy czyniąc ustalenia faktyczne pominął okoliczność, iż stwierdzenie wadliwości orzeczeń Ministra Przemysłu Drobno i Rzemiosła, jak również Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości nastąpiło z wyłączeniem udziału w prawie własności w 1/2 części przysługującego B. S. do działki gruntu Nr (...) o pow. 2800 m², położonej w W., pochodzącej z dóbr (...) zapisanej w księdze KW (...) lit. A (aktualnie działki ewidencyjne oznaczone numerami: 779/1, 779/2 i 779/3). Niemniej jednak, pomimo opisanego

wyżej uchybienia w sferze faktów, wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu i zadośćuczynia w pełni zasadnym roszczeniom strony powodowej.

Zwrócić należy bowiem uwagę, że, nawet przy wyłączeniu wyżej opisanego udziału w nieruchomości, już sama wartość młyna motorowego oszacowana przez biegłego na kwotę 409 tysięcy zł przesądza o zasadności roszczeń powodów ograniczonego do kwot po 100 tysięcy zł. Oczywiście przy wyliczeniach należy uwzględnić okoliczność, że B. S. przysługiwał udział w przedmiotowym młynie określony na 1/2 całości. Młyn ten, jako wiodący składnik majątkowy mający wpływ na ocenę zasadności roszczeń powodów, nigdy nie został wyłączony z działania decyzji stwierdzającej wydanie orzeczeń Ministra Przemysłu Drobniego i Rzemiosła, jak również Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z naruszeniem prawa, a zatem jego wartość rzutuje na wysokość odszkodowania należnego powodom.

W okolicznościach sprawy doszło do nieprawidłowego przejęcia mienia przez Skarb Państwa, co potwierdza decyzja z dnia 25 kwietnia 2013 r. Następnie w dniu 28 kwietnia 1992 r. na skutek zaniedbań Skarbu Państwa w zakresie ujawnienia prawa własności we właściwej księdze wieczystej doszło do sprzedaży przez B. S. działki nr (...) o pow. 3272 m², stanowiącej w tamtym czasie własność Skarbu Państwa. To właśnie z tej przyczyny, Minister Gospodarki stwierdził brak istnienia interesu prawnego po stronie spadkobierców zmarłego B. S. do występowania z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji nacjonalizacyjnej w stosunku do wyżej wymienionej nieruchomości i w sposób jak najbardziej trafny wyłączył przedmiotową nieruchomość spod działania decyzji z dnia 25 kwietnia 2013 r. Wbrew jednak twierdzeniom apelacji okoliczność ta nie rzutuje na zasadność roszczeń powodów, gdyż wartość pozostałego mienia, objętego skutkami wskazanej wyżej decyzji, uzasadnia przyznanie odszkodowania w dochodzonych przez powodów kwotach. Istotnym jest bowiem, że nieruchomość będąca przedmiotem umowy sprzedaży z dnia 28 kwietnia 1992 r. była nieruchomością niezabudowaną, a zatem do rozliczenia pozostaje wartość młyna motorowego, będącego, o czym już wspomniano, głównym składnikiem majątkowym, którego utrata doprowadziła do powstania szkody po stronie powodowej. Dlatego też wszystkie zarzuty apelacji co do przekroczenia przez Sąd Okręgowy swoich kompetencji i wkroczenie w sferę zastrzeżoną dla organów administracji nie mają znaczenia. Nawet bowiem gdyby odliczyć wartość nieruchomości objętej transakcją z 1992 roku, to i tak wartość młyna pozwałaby przyznać każdemu z powodów odszkodowania w żądanej wysokości, jak to uczynił Sąd pierwszej instancji.

Sąd nie podziela zarzutów apelacji dotyczących opinii biegłego sądowego w zakresie geodezji – rzeczoznawcy majątkowego mgr inż. T. S.. Apelujący nie zdołał skutecznie zakwestionować metodyki pracy biegłego, jak i trafności wywiedzionych przez biegłego konkluzji. Nadmienić należy, że w niniejszej sprawie biegły wydał opinię podstawową pisemną, jak i dwie opinie uzupełniające (pisemną i ustną), a zatem strony miały możliwość wyjaśnienia swoich wątpliwości także w bezpośredniej konfrontacji z biegłym, z czego nie skorzystała strona pozwana nie stawiając się na rozprawę przed Sądem pierwszej instancji w dniu 31 marca 2015 roku. Nie budzi zdziwienia, że na dzień prowadzenia postępowania trudno jest z aptekarską skrupulatnością ustalić stan, w jakim młyn znajdował się w latach 50 XX wieku. Niemniej jednak trafnie argumentuje w swej opinii biegły, że po wojnie młyn był używany przez (...) w P., co świadczy o tym, że nie uległ dewastacji w czasie działań wojennych i był wyposażony w podstawowe urządzenia umożliwiające jego eksploatację. Zdaje się też, że decyzja nacjonalizacyjna była motywowana po części koniecznością regulowania czynszu dzierżawnego, co wzmacnia tezę o dobrej kondycji tego składnika majątkowego. Nie można tracić z pola widzenia faktu, że aktualne zdjęcia młyna, wykonane i załączone do akt przez biegłego, pokazują, że nawet obecnie jest to budynek w pełni funkcjonalny. Dlatego też Sąd Okręgowy trafnie oszacował ten składnik majątkowy zgodnie z kryteriami przyjętymi przez biegłego w operacie.

W konsekwencji, oceniając roszczenie powodów przez pryzmat art. 417¹ k.c. Sąd Okręgowy podjął trafne rozstrzygnięcie o przyznaniu na rzecz każdego z nich kwoty po 100 tysięcy zł. Zważywszy bowiem, że B. S. miał udział w nieruchomości zabudowanej młynem w wysokości 1/2, powodom należała się łącznie połowa wartości tego składnika majątkowego. A zatem przy uwzględnieniu zasady nieorzekania ponad sformułowane żądanie, za w pełni uzasadnione należy uznać roszczenie łącznie 200 tysięcy zł tytułem odszkodowania.

W tym stanie rzeczy, nie podzielając zarzutów apelacyjnych, Sąd Apelacyjny w Łodzi na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.